

NOTAT

Saltindhold i færdigpakkede kartoffelprodukter der sælges i danske dagligvarebutikker

Notat fra DTU Fødevareinstituttet:

Saltindhold i færdigpakkede kartoffelprodukter der sælges i danske dagligvarebutikker

Fødevarestyrelsens Saltpartnerskab omfatter Bager- og Konditormestre i Danmark, Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, COOP, Dansk Erhverv, Dansk Hypertensionsselskab, Dansk Industri Fødevarer, Salling Group, De Samvirkende Købmænd, Diabetesforeningen, Forbrugerrådet TÆNK, Fødevaredanmark, Gigtforeningen, Hjernesagen, Hjerteforeningen, HORESTA (Hotel-, restaurant- og turisterhvervets landsdækkende brancheorganisation), Kost- og Ernæringsforbundet, Kræftens Bekæmpelse, Landbrug og Fødevarer og Lidl (18. april 2018)¹.

Saltpartnerskabet har bedt DTU Fødevareinstituttet lave et monitoreringsprogram som en del af strategien for at reducere befolkningens saltindtag. DTU Fødevareinstituttet har fået til opgave at forestå monitoreringen ved hjælp af informationer, som er tilgængelige i produkternes næringsdeklaration.

DTU Fødevareinstituttet
Afdeling for Risikovurdering og Ernæring
November 2018

Karin Hess Ygil, Tue Christensen, Ellen Trolle, Heddie Mejborn

¹ Saltpartnerskabet ophører med udgangen af 2018. Der vil fremadrettet være fokus på at øge tilgængeligheden af blandt andet saltreducerede produkter i Innovationspartnerskabet. Innovationspartnerskabet er et initiativ i Regerings strategien for mad, måltider og sundhed fra august 2018

Sammendrag og konklusion

Fødevarestyrelsens Saltpartnerskab² har bedt DTU Fødevareinstituttet lave et monitoreringsprogram som en del af strategien for at reducere befolkningens saltindtag.

I maj-juni 2018 er der indsamlet informationer via dataudvekslingsplatformen GS1, internettet og i butikker om saltindhold i de mest købte færdigpakkede kartoffelprodukter blandt et panel af danske husstande i 2016. Opgørelsen omfatter oplysninger om saltindhold i færdigpakkede kartoffelprodukter solgt i danske dagligvarebutikker, der er sammenlignet med Saltlistens vejledende mål for kartoffelprodukter.

Det gennemsnitlige saltindhold i "Andre forarbejdede kartoffelprodukter" er 0,54 g/100 g, mens det er 0,99 g/100 g i "Kartoffelsalater".

83% af de undersøgte, færdigpakkede "Andre forarbejdede kartoffelprodukter" og 75% af de færdigpakkede "Kartoffelsalater" overholder Saltlistens vejledende mål. Det er således 82% af alle undersøgte, færdigpakkede kartoffelprodukter i opgørelsen, der overholder Saltlistens vejledende mål.

² Fødevarestyrelsens Saltpartnerskab omfatter Bager- og Konditormestre i Danmark, Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, COOP, Dansk Erhverv, Dansk Hypertensionsselskab, Dansk Industri Fødevarer, Salling Group, De Samvirkende Købmænd, Diabetesforeningen, Forbrugerrådet TÆNK, Fødevaredanmark, Giftforeningen, Hjernesagen, Hjerteforeningen, HORESTA (Hotel-, restaurant- og turisterhvervets landsdækkende brancheorganisation), Kost- og Ernæringsforbundet, Kræftens Bekæmpelse, Landbrug og Fødevarer og Lidl (18. april 2018). Saltpartnerskabet ophører med udgangen af 2018. Der vil fremadrettet være fokus på at øge tilgængeligheden af blandt andet saltreducerede produkter i Innovationspartnerskabet. Innovationspartnerskabet er et initiativ i Regerings strategien for mad, måltider og sundhed fra august 2018.

Baggrund

Saltpartnerskabet blev etableret i 2011 som et samarbejde mellem forskellige parter fra fødevareerhvervet og interesseorganisationer under ledelse af Fødevarestyrelsen.

Saltpartnerskabet har gennem en årrække arbejdet med at sætte fokus på danskernes saltindtag, og på at danskernes saltindtag reduceres. Et vigtigt element i indsatsen er virksomhedernes arbejde med at reducere saltindholdet i fødevarer. Partnerskabet har udarbejdet en liste, Saltlisten, med vejledende mål for saltindhold i 15 overordnede fødevarekategorier. For at følge udviklingen i saltindhold i disse fødevarer har Saltpartnerskabet bedt DTU Fødevareinstituttet forestå en monitorering ved hjælp af informationer, som er tilgængelige i produkternes næringsdeklaration.

I dette notat beskrives saltindholdet i forskellige typer færdigpakkede kartoffelprodukter solgt i danske dagligvarebutikker i 2018.

Metode

DTU Fødevareinstituttet har indledningsvis lavet en markedsundersøgelse af køb af færdigpakkede kartoffelprodukter. Til det formål er der brugt data fra GfK Consumerscan, som har samlet informationer om køb af færdigpakkede kartoffelprodukter blandt et panel af ca. 3000 danske husstande. Deltagerne i panelet har registreret alle deres køb – både fødevarer og andre varer. Markedsundersøgelsen har identificeret de 90% mest købte færdigpakkede kartoffelprodukter i 2016 målt i kilo for to af Saltlistens tre underkategorier af kartoffelprodukter. Efterfølgende er der indsamlet informationer om saltindhold fra næringsdeklarationer for de valgte kartoffelprodukter.

Næringsdeklarationsoplysningerne stammer fra dataudvekslingsplatformen GS1, detailhandlens hjemmesider, producenters hjemmesider og andre steder på internettet. Der er også indhentet oplysninger ved besøg i butikker. Data er indsamlet i maj-juni 2018.

Det gennemsnitlige saltindhold er dels udregnet som middelværdien, hvor saltindholdet i alle produkter tæller lige meget, og dels som et vægtet gennemsnit hvor der tages hensyn til, at der er købt forskellige mængder af de forskellige kartoffelprodukter.

Saltindholdet i kartoffelprodukterne er sammenlignet med Saltlistens vejledende mål for kartoffelprodukter.

Resultater

Undersøgelsen omfatter "Andre forarbejdede kartoffelprodukter", som inkluderer frosne, ovnklare, krydrede kartofler (fx pommes frites, kartoffelbåde og rösti) og færdigkogte kartofler i glas, samt "Kartoffelsalater". Der er lavet separat vareundersøgelse for frosne, ovnklare kartofler og kartofler i glas, men saltindholdet i produkterne er opgjort samlet i overensstemmelse med Saltlistens underkategori, der omfatter begge typer produkter.

Når GfK Consumerscan registrerer, hvor mange kg kartofler i glas der er købt, så er det for nogle produkter hele vægten af glassets indhold (kartofler + væde) og for andre produkter kun vægten af kartofler uden væde (= drænet vægt), der registreres. Vi har derfor valgt at lade alle de registrerede produkter af kartofler i glas indgå i opgørelsen.

90% af husstandenes samlede registrerede køb i 2016 af færdigpakkede frosne, ovnklare, krydrede kartofler omfatter 62 produkter (stregkoder), hvoraf det produkt, der er købt mindst af, udgør 0,5% af det samlede registrerede køb. For færdigpakkede kartoffelsalater dækker 12 produkter (stregkoder) 90% af det samlede køb, og af disse udgør den mindst købte 4,7% af det samlede registrerede køb. Blandt disse kan der være tale om samme kartoffelprodukt, som købes i forskellige pakkestørrelser og derfor har forskellige stregkoder. De 10% i hver underkategori, som ikke er med i denne opgørelse, er således produkter, der hver især er købt meget lidt af, og som derfor bidrager beskedent til danskernes saltindtag. For kartofler i glas er der i alt registreret køb af 17 produkter.

Af forskellige grunde har det ikke været muligt at finde informationer om saltindhold i alle kartoffelprodukterne. Opgørelsen af saltindhold i færdigpakkede kartoffelprodukter omfatter i alt 72 "Andre forarbejdede kartoffelprodukter", heraf 59 frosne, ovnklare kartoffelprodukter svarende til 84% af det samlede registrerede køb af den type produkter og 13 kartofler i glas. Opgørelsen omfatter desuden 12 "Kartoffelsalater" svarende til 90% af det samlede registrerede køb.

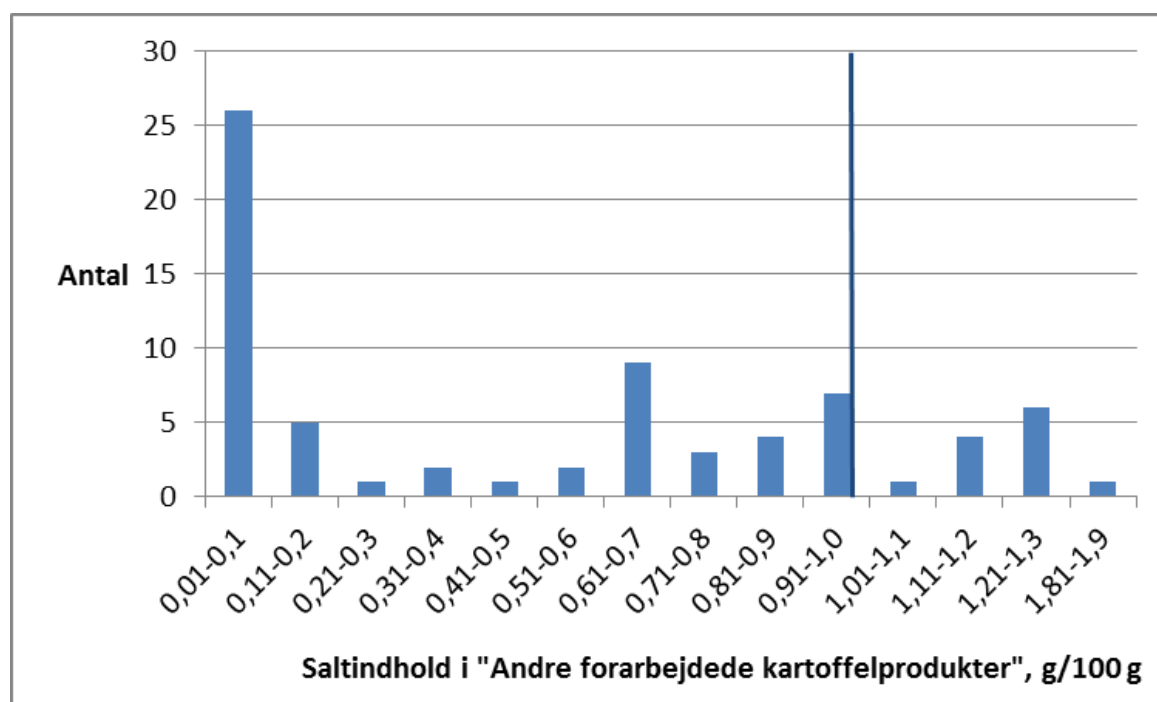
Saltindhold i kartoffelprodukterne i forhold til de vejledende mål i Saltlisten er vist i tabel 1. Fordelingen af saltindhold i "Andre forarbejdede kartoffelprodukter" ses i figur 1 og i "Kartoffelsalater" i figur 2.

Tabel 1. Saltindhold (g/100 g) per 2018 i forhold til Saltlistens vejledende mål i de mest købte **færdigpakkede kartoffelprodukter** der sælges i danske dagligvarebutikker.

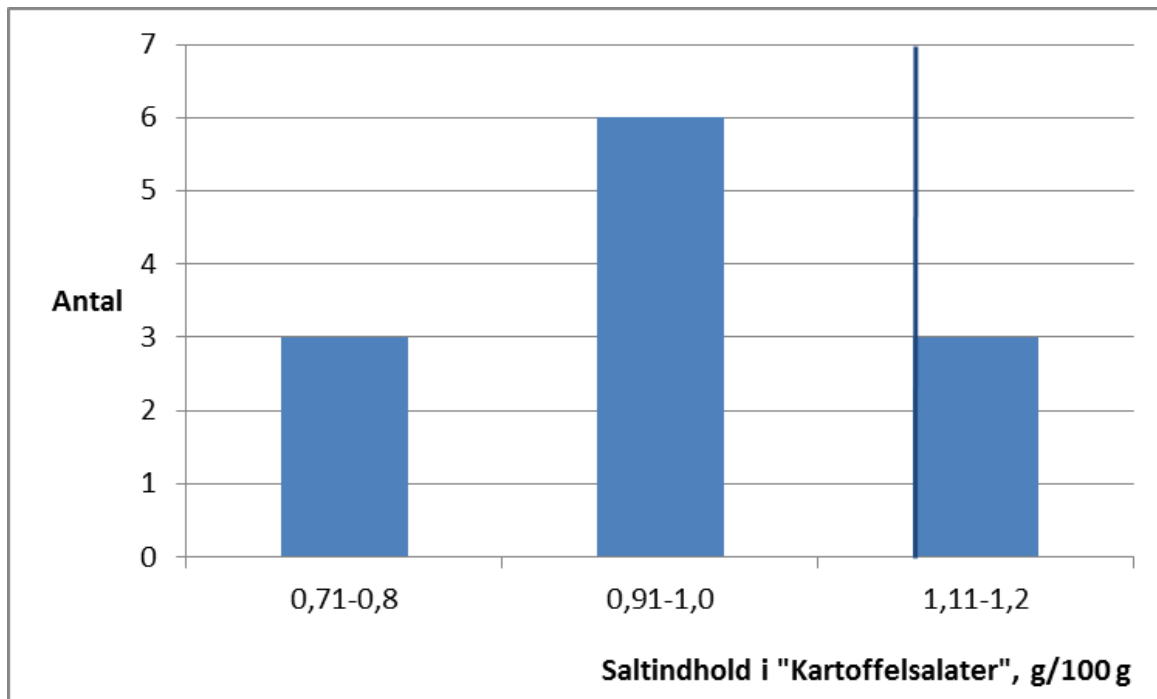
Underkategori	Antal produkter	Middelværdi (Vægtet gennemsnit)	Variation, min.-max.	Vejledende mål ifølge Saltlisten	Antal der overholder vejledende mål
Andre forarbejdede kartoffelprodukter	72	0,54 (0,40*)	0,02-1,9	1,0	60
Kartoffelsalater	12	0,99 (1,00)	0,8-1,2	1,1	9

* Det vægtede gennemsnit er kun udregnet for færdigpakkede frosne, ovnklare, krydrede kartofler, fordi der mangler information om vægten af solgte færdigkogte kartofler i glas. Middelværdien for salt i disse produkter er 0,51 g/100 g.

83% (60 af 72) af de undersøgte, færdigpakkede "Andre forarbejdede kartoffelprodukter" og 75% (9 af 12) af de færdigpakkede "Kartoffelsalater" overholder Saltlistens vejledende mål. Det er således 82% (69 af 84) af alle undersøgte, færdigpakkede kartoffelprodukter i opgørelsen, der overholder Saltlistens vejledende mål.

Figur 1. Fordeling af saltindhold per 2018 i de mest købte **færdigpakkede "Andre forarbejdede kartoffelprodukter"** der sælges i danske dagligvarebutikker. Bemærk at figuren ikke viser de intervaller, hvor der ikke er fundet nogen produkter. Den mørkeblå linje markerer Saltlistens vejledende mål.

Figur 2. Fordeling af saltindhold per 2018 i de mest købte **færdigpakkede "Kartoffelsalater"** der sælges i danske dagligvarebutikker. Bemærk at figuren ikke viser de intervaller, hvor der ikke er fundet nogen produkter. Den mørkeblå linje markerer Saltlistens vejledende mål.

Figur 1 (kolonne 1,01-1,1) viser, at ét af de 12 "Andre forarbejdede kartoffelprodukter", der ikke opfylder Saltlistens vejledende mål, har et saltindhold, der kun er lidt højere end målet.

Alle tre "Kartoffelsalater", der ikke opfylder Saltlistens vejledende mål, har et saltindhold, der ligger lige over Saltlistens vejledende mål (figur 2, kolonne 1,11-1,2).

Referencer

Vejledende mål for salt i fødevarer, Saltlisten. 18.09.2018.

<https://www.foedevarestyrelsen.dk/SiteCollectionDocuments/Ernaering/Saltlisten%20FVST%2018.09.18.pdf>